

KONINKLIJKE ACADEMIE
VOOR GENEESKUNDE VAN BELGIË

Paleis der Academiën
HERTOGSSTRAAT 1 – 1000 BRUSSEL
Tel. 02/550 23 00 Fax 02/550 23 13
E-mail: academiegeneeskunde@vlaanderen.be
Website: www.academiegeneeskunde.be

ADVIES

met betrekking tot de uitbreiding naar minderjarigen van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie*

Geconfronteerd met de verschillende wetsvoorstellen en de verschillende opinies betreffende het voorstel tot uitbreiding naar minderjarigen van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie, hebben de Académie royale de médecine de Belgique en de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België hierover overleg gepleegd in het kader van hun statutaire opdracht om advies te geven aan de wetgever.

De Academies voor Geneeskunde nemen akte van de stemming door de Senaat in plenaire vergadering van 12 december 2013 over het voorstel tot uitbreiding tot oordeelsbekwame minderjarigen van de wet van 28 mei 2002. Het wetsontwerp van 13 december 2013 tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie teneinde euthanasie voor minderjarigen mogelijk te maken, overgezonden door de Senaat aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, schrijft voor dat de minderjarige oordeelsbekwaam en bewust is op het ogenblik van het verzoek tot euthanasie, dat de wettelijke vertegenwoordigers van de minderjarige hun akkoord geven betreffende het verzoek, en sluit verzoeken op basis van zuiver psychisch lijden uit.

Volgens de ervaring van kinderartsen en andere artsen die de Academies voor Geneeskunde recent hebben geraadpleegd, zijn verzoeken tot euthanasie, gesteld door minderjarigen, zeldzaam, dankzij de ontwikkeling en de kwaliteit van de bestaande pediatrie palliatieve zorgen, zonder dat evenwel betrouwbare gegevens in België beschikbaar zouden zijn. De Academies voor Geneeskunde erkennen echter het bestaan van verzoeken tot euthanasie, gesteld door kinderen van wie het levenseinde nadert, en die geconfronteerd worden met een ondraaglijk lijden dat niet gelenigd kan worden, en dat het soms niet mogelijk is om hieraan tegemoet te komen door een adequate symptomatische behandeling, verstrekt door een deskundig zorgteam.

Indien het Parlement het opportuun acht om in deze aangelegenheid wetgevend op te treden, wensen de Académie royale de médecine de Belgique en de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België de volgende aanbevelingen te formuleren:

- 1) De voorwaarden vereist door de wet van 28 mei 2002 (art. 3, §1) dienen strikt gerespecteerd te worden. De Academies voor Geneeskunde stellen voor het nieuwe artikel als volgt te verwoorden:
“Men dient zich ervan te vergewissen, dat het minderjarige kind oordeelsbekwaam is en bewust is op het ogenblik van zijn verzoek, dat het zich in een op korte termijn uitzichtloze medische situatie bevindt, dat er sprake is van een aanhoudend ondraaglijk fysisch lijden, dat niet gelenigd kan worden, en dat het gevolg is van een, volgens de huidige stand van de wetenschap, ernstige en ongeneeslijke pathologie, en dat zijn verzoek vrijwillig, overwogen en herhaald is geformuleerd, en niet het gevolg is van een externe druk. De arts dient de voorwaarden en procedures, voorgeschreven door de wet van 2002, strikt na te volgen.”
- 2) Wanneer het verzoek tot euthanasie door een oordeelsbekwame minderjarige wordt geformuleerd, van wie het overlijden binnen korte termijn te verwachten valt, is een termijn van beraad en overweging noodzakelijk, vooraleer men overgaat tot de uitvoering van om het even welke beslissing.
- 3) Het verzoek tot euthanasie van een oordeelsbekwame minderjarige van wie het psychische lijden uitsluitend het gevolg is van een psychiatrische pathologie, moet worden uitgesloten.

* Het advies werd voorbereid door een gemeenschappelijke commissie, samengesteld uit Bert Aertgeerts, Marc Bogaert, Marc De Broe, Luc Deliens, Geneviève Laureys en Thierry Vansweevelt voor de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België.

De Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België keurde het advies goed op 18 januari 2014.

- 4) De bepalingen van artikel 14 van de wet van 28 mei 2002 betreffende het gewetensbezwaar van de arts en het verplegend personeel dienen te worden gerespecteerd.
- 5) De evaluatie van de oordeelsbekwaamheid van de minderjarige is een moeilijke taak, die nauwkeurig dient te worden uitgevoerd. De Academies voor Geneeskunde raden de arts aan wie het verzoek werd gericht, aan om het multidisciplinaire pediatrie team te raadplegen, dat voor de verzorging van de minderjarige instaat, en ervaring heeft in het begeleiden van kinderen van wie het levenseinde nadert. Tot dit team dienen ook te behoren: de behandelend arts-specialist, kinderpsychiaters of psychologen, een pediatrie palliatief zorgteam en de huisarts. De uiteindelijke beslissing over het verzoek tot euthanasie komt toe aan de arts tot wie het werd gericht.
- 6) De tweede arts welke door de arts aan wie het verzoek is gericht, dient te worden geconsulteerd, overeenkomstig de wet van 28 mei 2002 (art. 3, §2, 3° en §3, 1°), moet een kinderarts of kinderpsychiater zijn, en dient zich te vergewissen van het vrijwillig, overwogen en herhaald karakter van het verzoek, van de ernstige en ongeneeslijke aard van de pathologie en van het aanhoudend en ondraaglijk fysiek lijden dat niet gelenigd kan worden.
- 7) De ouders die het ouderlijk gezag uitoefenen, of bij gebreke hiervan, de wettelijke vertegenwoordigers, dienen te worden betrokken bij het euthanasieverzoek van het kind en dienen hun geïnformeerde toestemming te geven.
- 8) Er dient te worden gezorgd voor een gepaste begeleiding van de familie voor, tijdens en na het overlijden van het kind. Zoals bij palliatieve zorg, dient het medisch team zich ook te bekommeren om de familieleden van een minderjarige die een verzoek tot euthanasie heeft geformuleerd, gedurende het uitwerken van de finale beslissing hieromtrent. Ze moet nadien de familie blijven ondersteunen tijdens het rouwproces.
- 9) De arts die de euthanasie uitvoert, moet hebben deelgenomen aan de verschillende stappen van het besluitvormingsproces en dient, na het overlijden van het kind, een evaluatievergadering te organiseren met het team betrokken bij het proces.

De Académie royale de médecine de Belgique en de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België wensen de hiernavolgende bijkomende aanbevelingen te formuleren:

- 1) Het probleem van euthanasie bij de minderjarige kan niet worden losgekoppeld van de algemene problematiek van levenseindezorg van het kind.
- 2) De ontwikkeling van de pediatrie palliatieve zorg moet worden verdergezet, en de toegankelijkheid ervan, zowel binnen als buiten het ziekenhuis, moet worden bevorderd, en een aangepaste financiering moet worden uitgewerkt.
- 3) Het onderwijs met betrekking tot het levenseinde, ook van minderjarigen, moet worden versterkt in de opleidingen geneeskunde en verpleegkunde, evenals bij de navorming van beroepsbeoefenaren.
- 4) Er moet een prospectief onderzoek uitgevoerd worden om de reële omvang van de verzoeken tot euthanasie van minderjarigen in België te meten.